

SÀI GÒN 50 NĂM TRƯỚC**Tiêu xài ngày trước**Hồi-ký BÌNH-NGUYỄN LỘC

Trong nhiều bài trước, tôi đã chứng-tỏ rằng thuở ấy dân Sài Gòn ít đi đâu lắm!

Mà họ cũng rất ít tiêu xài.

Dĩ-nhiên là cũng có vài tay tổ uống sâm-banh, đi dạo bằng xe song-mã, mặc toàn tussor, tuy-nhiên đại-đa-số dân-chúng, không có mua sắm gì hết.

Xin kể một thí-dụ rất điển-hình.

Thần-tượng của tôi thuở ấy là nhà văn Trương-Quang-Tiền. Ông này là chủ-bút nhật-báo An-Hà, rồi làm soạn-giả cải-lương mới phôi-thai, sau mở cái bar đầu-tiên có nữ-chiêu-đãi-viên tại đại-lộ Lê-Lợi, thì không phải là nhà quê một cục, không biết tiêu xài đâu.

Lúc tôi quen với ông ấy và coi ông ấy như ông Trời thì ông ấy chưa làm chủ-bút nhật-báo An-Hà, chỉ viết văn ... biền-ngẫu mà đọc lâu tôi sa nước mắt, và sống thật-sự bằng nghề dạy học.

Ông ấy làm giáo-viên, lương mỗi tháng 18 đồng.

Ông ấy có lần than với thằng bé con mê ông ấy như mê gái:

Nè tao khổ vì tiền bạc lắm nghen. Mỗi cuối tháng tao lãnh lương 18 đồng rồi thì hót tóc hết 1 cắc (1 hào), mua một miếng xà-bông thơm thượng-hảo-hạng hiệu Cô Ba hết 8 xu, một đôi guốc 5 xu, đi coi hát thượng-hạng hết 1 cắc nữa, đi ăn nhà hàng (hiệu ăn Tây) hết 8 cắc, trả tiền ăn ở trọ hết 4 đồng, vị-chi là 5 đồng 1 cắc 3 xu, còn lại tới 12 đồng 8 cắc 7 xu, biết làm gì bây giờ?

Đó là một con người có máu văn-nghệ-sĩ chảy trong huyết-mạch nên mới khổ vì dư tiền chớ các ông giáo khác họ đã gởi về quê mua ruộng, tậu nhà, đâu có phải bần-khoăn.

Nhưng quả là không tiêu xài. Thí-dụ trên đây, lựa trong giới tiểu-tư-sản, trung-lưu không đến đôi hà-tiện, vì ông ấy dám coi hát vé thượng-hạng, dám dùng xà-bông thơm đờ-luýt, dám ăn cơm ở hiệu ăn Tây, nhưng vẫn không phải là tiêu xài như ngày nay.

Tuy-nhiên nếu là tay ném tiền qua cửa sổ, ông ấy sẽ có gì để hưởng? Không có vũ-trường, không có xe gắn máy, xì-cút-to, ô-tô, không có tủ lạnh, không có ra-đi-ô, vô-tuyến thu hình, không có hiệu kem, không có quán rượu đông em út (có lẽ vì thế mà trở về già, ông ấy trả-thù đời bằng cách mở bar có nữ-chiêu-đãi viên?), không bày-đặt đi Vũng-Tàu, đi Đà-lạt, không bày-đặt đôi cà-vạt mỗi tháng, thì còn biết tiêu xài cái gì bây giờ trừ hút thuốc phiện, cờ bạc, cưới vợ bé?

Thế nên cái đức tiêu xài của người thế-hệ này mà lắm kẻ lên án lại hóa ra lành-mạnh. Nhờ họ có lắm cách sạch túi nên họ mới bỏ được thuốc phiện, vợ bé và cờ bạc.

Đành rằng vẫn còn nhiều ông lập phòng nhì, đi mây về gió và giỡn với xì-phé, nhưng đại-đa-số bận để dành tiền đi Đà-lạt hoặc đi mua Ti-vi thành-thủ đệ-tử của tứ-đỗ-tường giảm đi lần-lần.

Nên hoan-hô lối tiêu xài ngày nay nó giúp cho nền kinh-tế lên mà con người không hư như thuở ấy. Ý-nghĩ của tôi trong bài này đi ngược lại tất cả quan-niệm của các nhà đạo-đức hiện-đại, họ kêu cứu khi thấy nhu-cầu của ta cứ tăng theo nhu-cầu của người da trắng.

Vì một ông tham-sự lối 50 năm về trước không biết đi Đà-lạt, không biết chơi Ti-vi, không biết tốn tiền trong các vũ-trường nên ông khổ vì dư tiền nhiều quá mà vẫn có khuynh-hướng tiêu xài như bất-kỳ con người tự-do nào, thành-thủ ổng chỉ còn biết cưới ba bốn cô vợ bé, hút mỗi ngày nửa hộp thuốc phiện hiệu con rồng và đánh me suốt tháng.

Vậy bà con cứ tiêu xài đi, cứ mua giày mới thả cửa (nếu có tiền, cố-nhiên, bằng như không có thì đừng có lườm-gạt của ai), tẻ hơn nữa đi nhảy đầm cũng không sao, chớ có tiền, không biết làm gì, tìm bà tiên nâu, hoặc mở phòng nhì thì là truy-lạc vậy.